

Väljaandja:	Sotsiaalminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	31.03.2014
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	02.02.2018
Avaldamismärge:	RT I, 28.03.2014, 30

Laste hoolekandeesutuse tervisekaitsenõuded

Vastu võetud 09.01.2001 nr 4
[RTL 2001, 8, 119](#)
jõustumine 01.02.2001

Muudetud järgmiste aktidega

Vastuvõtmine	Avaldamine	Jõustumine
08.02.2002	RTL 2002, 29, 413	01.03.2002
11.06.2009	RTL 2009, 48, 695	25.06.2009
11.12.2009	RTL 2009, 96, 1437	01.01.2010
24.09.2010	RT I 2010, 69, 526	01.10.2010
21.03.2014	RT I, 28.03.2014, 2	31.03.2014

Määrus kehtestatakse [rahvatervise seaduse](#) paragrahvi 8 lõike 2 punkti 9 alusel.
[[RT I, 28.03.2014, 2](#)- jõust. 31.03.2014]

1. peatükk ÜLDSÄTTED

§ 1. Tervisekaitsenõuete rakendusala

(1) Määrusega kehtestatakse tervisekaitsenõuded laste hoolekandeesutuse (edaspidi *hoolekandeesutus*), välja arvatud asenduskodu, projekteerimisele, maa-alale, hoonestamisele, ehitamisele, hoonete ja ruumide kavandamisele, ruumide pindalale, sisustusele, viimistlusmaterjalidele, valgustusele, sisekliimale, seadistamisele, aga samuti maa-ala ja ruumide korrashoiule.
[[RTL 2009, 48, 695](#)- jõust. 25.06.2009]

(2) Tervisekaitsenõuded kehtestatakse ka hoolekandeesutuse, välja arvatud asenduskodu, tegevuse korraldamisele, laste vastuvõtmisele hoolekandeesutusse, laste toitlustamisele, töötajate ja hoolealuste tervisekontrollile, isikuhügieenile, kodukorrale.
[[RTL 2009, 48, 695](#)- jõust. 25.06.2009]

(3) Tervisekaitsenõuete sätestamisel on aluseks «Sotsiaalhoolekande seaduse» paragrahvis 18 sätestatud hoolekandeesutuste liigitus ja sellest tulenevalt erinevad nõuded, vajadused ja eesmärgid hoolekandeesutuse tegevuse korraldamisel.

§ 2. [Kehtetu – [RTL 2009, 48, 695](#)- jõust. 25.06.2009]

§ 3. Mõisted

Käesolevas määruses kasutatakse «Rahvatervise seaduse» ning «Sotsiaalhoolekande seaduse» mõisteid.

§ 4. Kohustused ja vastutus

(1) Hoolekandeesutuse omanik tagab lastele ning töötajatele tervisekaitsenõuetele vastavad tingimused. Hoolekandeesutuse direktor (juhataja) tagab tervisekaitsenõuete täitmise.

(2) Kohalik omavalitsus, kelle hallatavale maa-alale planeeritakse hoolekandeesutuse rajamist või kelle maa-alal asub hoolekandeesutus, vastutab hoolekandeesutusele esitatud tervisekaitsenõuete täitmise eest oma pädevuse piires.

(6) Hoolekandeesutuse aknad peavad võimaldama tuulutamist ja välispindade mugavat ruumisest pesemist ning olema hõlpsasti avatavad ja tihedalt suletavad ning lastele ohutud.
[RTL 2002, 29, 413- jõust. 01.03.2002]

(7) Alates neljandast eluaastast on magamistoad eraldi tüdrukutele ja poistele, toas mitte enam kui neli voodit.

(8) Koolikohustuslikku ikka jõudnud lastele nähakse ette õppimiskohad ja toad mitte enam kui kahe voodiga.

(9) Igas projekteeritavas hoolekandeesutuses tuleb ette näha vähemalt üks WC-ruum ja duširuum liikumispuudega lastele.

§ 8. [Kehtetu – RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

§ 9. Varjupaigaruumid

(1) Varjupaigaruumide pindalad on toodud tabelis 4.

Tabel 4

Varjupaiga ruumide pindala

Jrk nr	Ruumi nimetus	Minimaalne pindala ühe lapse kohta, m ²	Ruumi pindala mitte väiksem kui m ²	Laste arv
1.	Vastuvõturuum		10	
2.	Riidehoiuruum	0,8	8	
3.	Elutuba		12	
4.	Söögituba koos kööginurgaga		17	
5.	Magamistuba	5	8	
6.	WC koos valamuga		3	6 lapse kohta
7.	Duširuum		6	8 lapse kohta
8.	Pesupesemis- ja kuivatusruum koos koristusinventari ja puhastusvahendite kapiga		12	
9.	Pesu triikimisruum koos pesulaoga		6	
10.	Personalituba koos WC ja dušiga		8	

(2) Kui toitu valmistatakse kuni kümne kohaga varjupaigas, peab olema köök pindalaga mitte vähem kui 10 m².
[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(3) Kui toitu valmistatakse enam kui kümne kohaga varjupaigas, peavad olema tabelis 5 toodud sööklaruumid.

Tabel 5

Sööklaruumide nõutav pindala

Jrk nr	Ruumi nimetus	Ruumi pindala mitte väiksem kui m ²
1.	Toiduainete ettevalmistusruum	8
2.	Kuumköök	18
3.	Toiduaineteladu ja külmkapid	8+6
4.	Juurviljaladu	6
5.	Personaliruum koos WC ja dušiga	10
6.	Toidunõude pesemisruum	14
7.	Söögisaal	12 m ² , kuid mitte vähem kui 0,8 m ² ühe lapse kohta

§ 10. Koolkodu ja noortekodu ruumid

(1) Koolkodule kohaldatakse «Rahvatervise seaduse» § 8 lõike 2 punkti 6 alusel õpilaskodule kehtestatud nõudeid.

(2) Noortekodule kohaldatakse «Rahvatervise seaduse» § 8 lõike 2 punkti 8¹ alusel kehtestatud tervisekaitse nõudeid asenduskoduteenusele.
[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

§ 11. Päevakeskus

Päevakeskuse ruumide planeerimisele kohaldatakse vastavalt laste vanusele «Rahvatervise seaduse» § 8 lõike 2 punkti 6 ja «Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse» § 12¹ lõike 4 alusel kehtestatud nõudeid.
[RT I 2010, 69, 526- jõust. 01.10.2010]

§ 12. Ruumide sisustus

(1) Hoolekandeesutuses peab mööbel olema lapsepärane ja arvestama lapse erivajadusi.

(2) Ööpäeval hooldamisel peab iga vähemalt kolmeaastase lapse jaoks olema omaette voodi, riidekapp või selle osa, öökapp, raamaturiiul või selle osa, laud ja tool. Alla kolmeaastasel lapsel peab olema omaette voodi, tool, riidekapp või selle osa, ööpott.

(3) Kööginurgas peab olema vähemalt järgmine sisustus: elektripliit, toidunõudepesumasin ja nõutavas koguses valamuid, toidunõude kapp, külmkapp, eraldi laud ja töövahendid kuumtöödeldud ja kuumtöötlemata toidule, võimalusel võib olla mikrolaineahi.

(4) [Kehtetu – RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(5) Lapse laud ja tool peavad sobima lapse kasvule.
[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(6) Nägemispuudega lastele soetatakse reguleeritavaid ühekohalisi laudu ja toole ning vaimupuudega lastele kindla konstruktsiooniga ühekohalisi laudu ja toole. Kuulmispuudega laste laud ja toolid paigutatakse poolkaares ümber õpetaja laua.

(7) Ruumide siseviimistluse materjalid peavad olema tervisele ohutud. Ruumide põrandad peavad olema kergesti puhastatavad. Tualettruumi ning pesuköögi põrandad kaetakse niiskuskindla, kergesti puhastatava ja desinfitseerivate vahendite suhtes vastupidava materjaliga.

(8) Lemmikloomi hoolekandeesutuse hoonesse ei lubata, erandina võivad olla akvaariumid.

(9) [Kehtetu – RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

(10) Ujulat projekteeritakse ja kasutatakse «Rahvatervise seaduse» § 7 lõike 2 punkti 10 alusel kehtestatud määruse nõuete kohaselt.
[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

§ 13. Ruumide valgustus

(1) Hoolekandeesutuse ruumides peab olema loomulik valgustus, v.a laoruumides, tualettruumides ja teistes abiruumides.

(2) Ruumide loomuliku valgustuse koefitsient (LVK) peab olema vähemalt 1,5% ning nägemis- ja kuulmispuudega laste hoolekandeesutuses vähemalt 2,5%.

(3) Akende ühepoolse asetuse korral ei tohi akna ja vastasseina kaugus olla üle 6,0 m.

(4) Kunstlik valgustus peab tagama normile vastava kõikide ruumide ühtlase ja hajutatud valgustuse. Üld- ja kohtvalgustuse summaarne tase peab olema diferentseeruv ja sõltuma nägemispuudest.

(5) Kunstlik valgustus peab vastama tabelis 7 toodule.

Tabel 7

Ruumide kunstlik valgustus

Ruumi nimetus	Nägemis- ja kuulmispuudega lastele Minimaalne valgustus luksides	Tervetele lastele Minimaalne valgustus luksides	Pind, mille kohta kehtib valgustuse väärtus
1. Riidehoiuruum	200	200	Põrand
2. Magamistuba*	200	200	Horisontaalpind 0,85 m kõrgusel põrandast
3. Öppekoht	500	300	Horisontaalpind 0,85 m kõrgusel põrandast

4. Elutuba	200	200	Horisontaalpind 0,85 m kõrgusel põrandast
5. WC-ruum	100	100	Põrand
6. Tervishoiuruum	300	300	Tööpind
7. Saal	400	200	Põrand
8. Koridor	200	75	Põrand
9. Söögisaal	200	200	Horisontaalpind 0,85 m kõrgusel põrandast
10. Spordiinventari hoiuruum	75	75	Põrand

* Magamistoas ja õppekohas tuleb üldvalgustusele täiendavalt sisse seada ka kohtvalgustus.

(6) Ruumides, kus võivad viibida väikesed lapsed, tuleb madalpingevõrgu pistikupesad varustada võtme abil eemaldatavate katetega või paigaldada need vähemalt 1,8 m kõrgusele põrandast.

§ 14. Tehnokommunikatsioonid ja sisekliima

- (1) Hoolekandeesutuse joogivesi peab vastama «Veeseaduse» alusel kehtestatud joogivee nõuetele.
- (2) Hoolekandeesutuses peab olema külma- ja soojaveevarustus, reo- ning sademeveekanalisatsioon, ventilatsioon ja keskküte.
- (3) Duši ja valamute kasutamisel peab sooja vee temperatuur olema reguleeritav $37\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$ piires ning köögi- ja toidunõude pesemisel $65\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$ piires.
- (4) Ruumide optimaalne suhteline õhuniiskus kütteperioodil on 30–60%, õhutemperatuur vähemalt $20\text{ °C} \pm 2\text{ °C}$. Minimaalse vajaliku õhuniiskuse tagamiseks tuleb kasutada õhuniisuteid.
- (5) Ruumides, v.a abiruumides, peavad vähemalt pooled akendest olema tuulutamiseks avatavad ja hõlpsasti käsitsetatavad.
- (6) Laste kasutuses olevate esimese korruse ruumide põrandad peavad olema kaetud soojustatud põrandakattematerjaliga. Põrandapinna temperatuur peab olema vähemalt 18 °C kuni 23 °C piires. Siseõhu- ja põrandatemperatuuri vahe ei tohi ületada 2 °C ning välis- ja siseõhu temperatuuri vahe 4 °C .
- (7) Kuumköögis on nõutav väljatõmbe- ning pesupesemis- ja riietekuivatusruumis sisse-väljatõmbe sundventilatsioon. Toidukäitlemisruumide ventilatsiooni projekteerimisel arvestatakse ruumi suurust ja seadmete hulka.
- (8) Pesupesemis- ja riietekuivatusruumi projekteeritakse vähemalt viiekordne õhuvahetus tunnis.

§ 15. Hoolekandeesutuse korrashoid

- (1) Maa-ala korrashoidu jälgitakse ja vajadusel koristatakse iga päev, vajadusel niidetakse muru.
- (2) Liivakasti liiva vahetatakse igal kevadel. Kuival ajal tuleb liiva kergelt niisutada, perioodiliselt läbi kaevata.
- (3) Hoolekandeesutuse ruume peab iga päev niiskelt koristama.
- (4) Magamis-, puhke- ja elutube tuleb tuulutada korrapäraselt. Tuulutamise ajal ei või ruumi õhutemperatuur langeda alla $+16\text{ °C}$. Lapsed ei viibi tuulutatavas ruumis.
- (5) Kord nädalas tehakse ruumide põhjalikum koristus mööbli nihutamise, kappide korrastamise ja vaipade puhastamisega. Põrandavaibad puhastatakse tolmuimejaga või klopitakse õues. Aknaid pestakse vähemalt kaks korda aastas.
- (6) Voodipesu tuleb vahetada üks kord nädalas, käterätte ja ihupesu kaks korda nädalas, vajadusel ka tihedamini. Tekke tuleb kloppida mitte harvem kui kord kuus.
- (7) Uued mänguasjad tuleb enne kasutamist pesta. Edaspidi puhastatakse ja pestakse mänguasju olenevalt määrdumisest, kuid vähemalt üks kord nädalas.
- (8) Lapsi ei tohi rakendada tualettruumide ja akende pesemisel ning valgustusarmatuuri puhastamisel.
- (9) Kasutatud ja määrdunud pesu kogutakse kilekotti ja viiakse pesupesemisruumi või selleks ettenähtud eraldi ruumi.

(10) Toidunõusid võib pesta nõudepesumasinas või käsitsi. Käsitsi pestakse nõusid kaheosalises kraanikausis järgmises korras:

- eemaldatakse toidujäägid;
 - pestakse harjaga kraanikausi esimeses osas +40–50 °C vees, millele on lisatud nõudepesuvahendit kasutamishetke kohaselt;
 - loputatakse sama temperatuuriga voolava veega;
 - hoitakse kraanikausi teises osas +65 °C vees vähemalt kaks minutit;
 - loputatakse restil +65 °C voolava veega;
 - kuivatatakse kuivatusrestil.
- Pestud ja kuivatatud nõud hoitakse kapis.

(11) Kui kuum voolav vesi ajutiselt puudub või selle temperatuur on alla 65 °C, peab kasutama desinfitseeriva toimega nõudepesuvahendit kasutamishetke kohaselt.

(12) WC koristusinventar (lapid, ämbrid, harjad) peab olema markeeritud ja hoitud muust koristusinventarist eraldi. WC peab olema varustatud seebi ja tualettpaberiga.

(13) Nakkushaiguste esinemisel kehtestatakse hoolekandeesutuses Terviseameti nõudmisel asjakohane puhastus- ja pesemiskord.

[RTL 2009, 96, 1437- jõust. 01.01.2010]

§ 16. Päevakava ja kodukord

(1) Perel peab olema kodukord, kus arvestatakse laste isikuomadusi, tervise iseärasusi ja pere ühishuve.

(2) Kodukorras nähakse eelkooliealistele lastele ette vabas õhus viibimist üks kuni kaks korda päevas ja päevane uneaeg sõltuvalt lapse vanusest ning tervises seisundist. Eelkooliealiste laste uneajal nähakse ette vanematele lastele puhketund.

§ 17. Toitlustamine

(1) Hoolekandeesutuses valmistatud toit peab olema eakohane ja vastama «Toiduseaduses» ja muudes toidualastes asjakohastes õigusaktides sätestatud nõuetele ning «Rahvatervise seaduse» § 8 lõike 2 punkt 4 alusel vanemate kui 1-aastaste laste toitlustamise puhul koolieelses lasteasutuses ja koolis toitlustamisele kehtestatud tervisekaitse nõuetele ning kuni 1-aastaste laste toidu ja toitlustamise puhul tervishoiu- ja hoolekandeesutuses toitlustamisele kehtestatud tervisekaitse nõuetele.

[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(2) Hoolekandeesutuse laste toit peab olema ohutu, tasakaalustatud ning sisaldama vajalikke toitaineid vastavalt lapse vanusele. Toit valmistatakse lastele kehtestatud toidunormide järgi kooskõlas toidukäitlemist reguleerivate teiste õigusaktidega.

(3) Toidukorrad peavad olema kindlal kellaajal ja toidukordade vahe ei tohi ületada päeval 3,5 kuni 4 tundi. Toit peab vastama toiduohutust reguleerivatele õigusaktidele.

(4) [Kehtetu – RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(5) Toorpiima tohib toiduks kasutada ainult keedetult.

4. peatükk

TERVISE EDENDAMISE NÕUDED

§ 18. Töötajate tervisekontroll, isikuhügieen

(1) Hoolekandeesutuse töötajal peab olema nakkushaiguste suhtes tervisekontrolli läbimise kohta kirjalik tervisetõend «Nakkushaiguste ennetamise ja tõrje seaduse» § 13 sätestatud nõuete kohaselt.

[RTL 2009, 48, 695- jõust. 25.06.2009]

(2) Omaniku soovil ja võimaluse korral võib hoolekandeesutuses olla tervishoiutöötaja, kes omab arsti või õendusala töötaja pädevust.

(3) Hoolekandeesutuse töötajad peavad kandma vahetusjalatseid ja -riietust.

(4) Hoolekandeesutuse töötajad peavad tundma ja täitma käesolevaid nõudeid ning pidevalt täiendama teadmisi laste tervise kaitse ja tervise edendamise alal.

(5) Köögitöötajad peavad toidukäitlemise ajal kandma eririietust.

(6) WC koristaja peab kandma eririietust, mida hoitakse koristusvahendite hoidmiskohas.

§ 19. Lapse isikuhügieen

- (1) Igal lapsel peab olema ainult tema kasutatavad voodipesu, käterätik, kamm, hambahari, ihupesu, pealiskõivad, jalatsid ja muud esemed.
- (2) Lapsi peab õpetama hoolitsema kehapuhtuse eest, puhastama hambaid, hoidma korras soengut, korrastama voodit, puhastama rõivaid ja jalatseid ning kasutama taskurätti ja hoidma korras oma tegevuspaika.
- (3) Last peab õpetama käsi pesema iga kord enne sööki ja pärast WC-ruumi kasutamist ning pärast loomadega mängimist.

§ 20. Lapse vastuvõtmine hoolekandeesutusse

- (1) Lapse vastuvõtmisel hoolekandeesutusse peab kohaliku omavalitsuse lastekaitsetöötaja esitama hoolekandeesutuse direktorile (juhatajale) perearsti väljastatud vormikohase arstitõendi (lisa).
- (2) Nakkushaiged või psüühiliste häiretega lapsed tuleb vastuvõtmisel esmalt suunata haiglaravile.

5. peatükk RAKENDUSSÄTTED

§ 21. Määruse jõustumine

Määrus jõustub projekteeritavatele hoolekandeesutustele 1. veebruaril 2001. a ja tegutsevatele 1. jaanuaril 2003. a, v.a paragrahvid 4, 14–20, mis jõustuvad 1. juulil 2001. a.
[RTL 2002, 29, 413- jõust. 01.03.2002]

[Lisa](#) Lastekaitsetöötajale väljastatav arstitõend